

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-42>

САМООРГАНІЗАЦІЯ У ВОКАЛЬНІЙ ПІДГОТОВЦІ (ПРОЦЕДУРА ТА СТРУКТУРУВАННЯ)

Мигович М. С.

*аспірант кафедри методики музичного виховання і диригування,
інституту музичного мистецтва
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Полюга В. В.

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри методики музичного виховання і диригування,
інституту музичного мистецтва
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна*

Викладання вокалу потребує поетапного та систематичного формування особистісних якостей кожного співака. Для цього потрібна сконцентрованість і самоорганізація як учня, так і викладача.

Термін «самоорганізація» використовувався ще у педагогічних дослідженнях початку ХХ ст. й позначав методологічну базу організації дидактичного й виховного процесу на засадах індивідуального підходу. З розвитком педагогічної синергетики як самостійної наукової галузі це поняття стало найважливішим теоретичним конструктом у моделюванні й прогнозуванні розвитку складних педагогічних систем.

Так, успішність професійної діяльності педагога залежить від багатьох чинників: рівня розвитку пізнавальних можливостей (уваги, мислення, пам'яті, уяви тощо), рівня розвитку здібностей, характеру мотивації, вольових зусиль, професійної спрямованості та інше. Однак зазначені характеристики особистості викладача набувають свого оптимального вияву за умови раціональної самоорганізації різних видів діяльності: навчальної, пізнавальної професійної, саморозвитку, дозвілля тощо. Як відомо, людський організм є саморегульованою системою.

Розглядаючи особливості організації педагогічної діяльності, Л. Фрідман розрізняє ситуативну, стихійну, неусвідомлену саморегуляцію й осмислену раціональну самоорганізацію. «Самоорганізація в контексті розгляду організації навчальної праці суб'єктів навчання є сутнісним принципом, на якому ґрунтується організація навчального процесу. Крім того, самоорганізація є

осмисленим усвідомленим процесом, на відміну від ситуативної, стихійної й неусвідомленої саморегуляції» [4, с. 65–66].

За визначенням О. Бондаревської і С. Кульневича, «самоорганізація – це процес переведення свідомості особистості з режиму відтворення у режим концентрації власної діяльності» [2, с. 45].

Самоорганізація визначається як уміння людини так організувати свою діяльність, щоб найповніше реалізувати свій творчий потенціал за умов відповідної ситуації. Головною ознакою самоорганізації є вміння налаштуватися на діяльність і підтримувати працездатний стан протягом тривалого часу без застосування вольових зусиль. За А. Свідзінським: «Самоорганізація – процес творчості. Всі духовні структури культури виникають унаслідок творчих зусиль людства. Це мова, яка водночас є універсальним інструментом подальшої самоорганізації» [5, с. 94].

Якщо самоорганізація – явище, що поширене в соціумах та його окремих елементах, тому цей феномен можна вважати й педагогічним явищем. Так, у педагогічних працях А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського, С.Т. Шацького та інших видатних педагогів описана схильність дитячих і підліткових колективів до самоорганізації і самоврядування, що за умов умілого педагогічного впливу дає позитивні результати в навчально-виховній роботі. Загалом, аналіз наукових джерел дозволяє дійти висновку, що освіта як соціальна система та суспільний інститут виявляє відкритість та самоорганізацію [2, с. 48].

Самоорганізація є важливою складовою будь-якого заняття, а особливо, коли це стосується постави голосу як сконцентрованості людського тіла. Для викладача самоорганізація означає поетапне навчання постановки вокалу, чіткість висловлювання своєї думки так, щоб учень міг це зрозуміти, під час навчання балансувати свої вимоги з можливостями учня і, звичайно, налагодити структуровані взаємини з ним. Для учня – це уважність і системність в навчанні, цілковите розуміння дій, які він виконує, дотримування правил і задач, які йому поставлені, концентрація дій і рухів, які впливають на якість виконання і т. д..

Постановка голосу передбачає певну постановку корпусу і голови при співі, володіння змішаним співочим диханням, володіння всіма видами атак співочого звуку, формування високої співочої позиції звуку, врахування будови голосового апарату, наявність чіткої співочої дикції, рівноцінності володіння як способами техніки виконання, так і прийомами осмисленої передачі художнього образу. Під час навчання важливе значення відіграє синергія викладання та сприймання, адже вокаліст в процесі виконання музичного твору повинен поєднатися і зосередитися не лише на всіх вищеперелічених факторах звукоутво-

рення, але й саморефлексувати, налаштувати психофізичний стан, зібрати внутрішню волю, контролювати себе, бути мотивованим, розуміти виконуваний матеріал, з його семантичними та герменевтичними рефлексіями. Лише баланс цих факторів буде підґрунтям для втілення творчого акту у виконуваному творі.

Література:

1. Вознюк О.В. Розвиток вітчизняної педагогічної думки: синергетичний підхід. Житомир, вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2009. 150 с.
2. Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: монографія. Вінниця: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. 212 с.
3. Кушка Я. *Методика навчання співу*: посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2010. 316 с.
4. Мирончук Н.М. Змістові характеристики самоорганізації праці викладача вищого навчального закладу // *Формування дидактичної компетентності педагогів дошкільної та початкової освіти*: зб. наук.-метод. праць / за ред. В.Є. Литнєва, Н.Є. Колесник, Т.В.Наумчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 64-68.
5. Свідзинський А. Синергетична концепція культури. Луцьк: Вежа, 2008. 696 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-43>

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ніколаєва Т. М.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології

Київський національний університет культури і мистецтв

м. Київ, Україна

Останнім часом у зв'язку з переходом ЗВО на дистанційне навчання виникла гостра необхідність у створенні та використанні інноваційних засобів в галузі освіти і, зокрема, у викладанні іноземних мов. Аналіз сучасних трендів у вищій освіті, тобто тенденцій в її зміні, вказує на визнання дистанційного навчання одним з пріоритетних напрямків.